

Od soumraku do úsvitu – Dějiny českobratrského Korandova sboru v Plzni od 50. do 90. let 20. století / From the sunset to the dawn – History of Koranda Congregation in Pilsen From the 1950 s to the 1990 s of the 20th Century

Lukáš Vydra

Abstrakt

Práce je věnována českobratrskému Korandovu sboru v Plzni, jehož dějiny sahají na samotný počátek dvacátého století. Práce se zaměřuje hlavně na dějiny posledních šedesáti let sboru. Obsahuje však i stručný přehled prvních padesáti let sborové historie. Je zde popsána problematika evangelizace západních Čech a samotné Plzně, historický vývoj za první republiky, druhé světové války a za komunistického režimu. Práce staví hlavně z výpovědí pamětníků, jelikož je nedostatek pramenů, které by vypovídaly o posledních šedesáti letech Korandova sboru.

Abstract

The document is dedicated to Koranda congregation in Pilsen. Its history starts at the very beginning of the 20th century. The document focuses especially on the last sixty years of the congregation's activities, but it also contains a short description of the first fifty years of its history. The problem of evangelization of the western Bohemia and Pilsen itself is described in the document, as well as the historical development during the First Republic, World War II and the communist era. The document is based on the statements of the witnesses because there are only a few documents which focused on the last sixty years of Koranda congregation's history.

Klíčová slova: Korandův sbor; Českobratrská církev evangelická; Plzeň; Karel Machotka; náboženská revoluce; evangelizace; Trialogy; Biblické hodiny s hostem; „Třicátníci“; faráři; církev za totality; církev dnes.

Key Words: Koranda congregation; Evangelical Church of Czech Brethren; Pilsen; Karel Machotka; religious revolution; evangelization; trialogs; biblical lessons with a guest; “Třicátníci” - people in their thirties; pastors; church in communist era; church today.

Úvod

Československý Korandův sbor v Plzni¹, se může z dálky jevit jako obyčejný bytový dům postavený za první republiky. Stejně tak jako okolní domy. Ačkoliv je to s podivem, mnoho Plzeňanů neví, že tento nenápadný bytový dům v sobě ukrývá kostel.

Rozhodl jsem se vybrat si problematiku dějin Korandova sboru jako téma své studie z toho důvodu, že v tomto kostele probíhají hodiny mé varhanní výuky a vždy mě zajímaly dějiny tohoto kostela. Brzy jsem zjistil, že dějiny Korandova sboru za první republiky jsou velmi kvalitně zpracované v nemnohých publikacích. Co se týče dějin po druhé světové válce, ty nebyly skoro nikde zaznamenané. Mohlo za to několik faktorů. Hlavním faktorem však byla nálada ve společnosti. S nástupem komunistického režimu zažívala jakákoliv církev doslova boj o přežití. Československá církev evangelická nebyla výjimkou, i přes fakt, že nepatřila k nejperzekuovanějším. Avšak i s touto „úlevou“ měli členové Korandova sboru na starosti jiné záležitosti, než se aktivně a pečlivě starat o svůj archiv či psát sborovou kroniku, jak tomu bylo zvykem za první republiky.

Hlavním cílem této studie je předložit přehledné dějiny Korandova sboru v Plzni po smrti jeho zakladatele Karla Machotky – tedy po roce 1954.

Dosavadní zpracovanost tématu není nikterak rozsáhlá. Čerpal jsem z nemnoha publikací, skromných archivních pramenů, ale hlavně z vyprávění pamětníků. Měl jsem k dispozici jejich „široké spektrum.“ Byl to současný farář pan Miroslav Hamari, současná farářka Helena Hamariová, současný kurátor² Josef Beneš, bývalý místokurátor Jaroslav Řezníček (který mi poskytl nejvíce informací) a jeho žena Věra, bývalý varhaník Korandova sboru Josef Esterle, bývalý farář Korandova sboru Luděk Korpa, syn faráře Pavla Pellara pan Ondřej Pellar, člen Korandova sboru, plzeňský výtvarník Václav Malina a profesor PhDr. Viktor Viktora, CSc., jehož rodina patřila mezi členy ke Korandovu sboru.

Co se literatury týče, vycházel jsem z práce plzeňského historika Václava Plachta, který se Korandovým sborem zabýval v knize *Přehled dějiny křesťanství naší vlasti*, dá se říci, že jedině on se věnoval problematice Korandova sboru podrobně. Dále jsem vycházel z pamětí zakladatele Korandova sboru Karla Machotky s názvem *Ve znamení kalicha*, z práce historika Jakuba Šloufa *Projekt stavby Korandova sboru v Plzni 1918–1938*, ze sborníku *Korandův sbor, jeho vznik budování popis a otevření*. Většinou se jedná o literaturu staršího data, kromě Jakuba Šloufa, patřící časově do období první poloviny dvacátého století. Je tedy možno říci, že aktuálnost publikací není značná. Jejich relevance je však dostačující k tématu, které popisují, avšak jedná se o publikace, které se zaměřují na dějiny Korandova sboru v období první republiky.

¹ Sídlí na adrese Anglické nábřeží 13, Plzeň.

² Představený staršovstva sboru

Historické prameny jsem studoval přímo v archivu Korandova sboru a také v archivu Synodní rady Českobratrské církve evangelické v Praze³, ve kterém jsou prameny velice kusé a navíc končí rokem 1984.

Má práce se však opírá hlavně o orální historii. Tomuto faktu jsem musel přizpůsobit jednotlivé rozvržení kapitol. Bylo totiž nemožné chtít od pamětníků přesné roky událostí, o kterých mi vyprávěli, nedělal jim však problém přiřadit jednotlivé vzpomínky k farářům, kteří v dané době v Korandově sboru sloužili. Právě s ohledem na tento fakt, jsem přizpůbil metodu rozhovoru. Byl polostrukturovaný – vždy jsem se jich zeptal na daného faráře, na to, jak reflektují jeho osobnost a co všechno se ve sboru událo během jeho služby. Protože bylo velice jednoduše dohledatelné v jakém období, jaký farář v Korandově sboru sloužil, roztřídil jsem druhou polovinu práce, která pojednává o historii sboru po roce 1954, na jednotlivé kapitoly podle farářů. Ke kapitolám jsem přidal podkapitoly, ve kterých jsou vyloženy události, které souvisí s historií Korandova sboru.

Stručná historie Korandova sboru mezi lety 1904 – 1954

Na začátku 20. století bylo v Plzni jen nepatrné množství českých evangelíků, kteří byli rozdrobeni a neměli stálého faráře. Největším zlomem byl však rok 1904. Tehdy se do Plzně dostává vikář⁴ Karel Machotka. Ten získává pod svou správou 230 českých evangelíků ze západu Čech, kteří ovšem nespádají pod žádný sbor.

V roce 1914 přišel do Plzně vikář Ebenzer Otter. Karel Machotka si nepřál žádné nevlídné konkurenční vztahy, a tak si společně s Ebenzerem Otterem rozdělil Plzeň podle řeky Radbuzy. Pan farář Otter získal Bory, centrum a sever města. Karlu Machotkovi připadly východní plzeňské oblasti – například Slovany, Lobzy či Božkov. Díky tomuto rozdělení rozhodl pražský Salvátorský sbor, pod který Plzeň formálně spadala, o jménech jednotlivých sborů: Západní – pod správou Ottera a Východní – pod správou Machotky. Oba faráři si později od Synodní rady vyžádali přejmenování. Západní sbor se přejmenoval na Husův a Východní na Korandův.

Roku 1922 přichází pro Karla Machotku radostná zpráva. Stává se farářem, jeho sbor tedy již není závislý na pražském Salvátorském sboru. Nová pozice však měla jednu nespornou výhodu – příslibené finance od Synodní rady. A jelikož počet věřících hlásící se k Českobratrské církvi evangelické rostl, bylo na čase řešit vybudování kostela pro Machotkův sbor. Na rozdíl od Otterova Husova sboru, který si postavil kostel už v první polovině dvacátých let, neměl

³ Nejvyšší správní orgán Českobratrské církve evangelické složený s laiků i církevních představitelů

⁴ Kněz, který nemá dostudovanou teologickou fakultu. Má svěcení, ale nemůže sám spravovat sbor.

Machotkův sbor pro své bohoslužby po dobu třiceti let existence trvalé místo. Machotka nelpěl na žádné přílišné honosnosti, a tak se jeho sbor občas dostal do míst, u kterých je s podivem, že mohly sloužit jako místa pro náboženská setkání. Například sály kin Elektra a Hvězda či restaurace v Martinské ulici. Od roku 1927 se sbor scházel v Řemeslnické besedě v Prokopově ulici, jejichž prostory sloužily, jako modlitebna dokud se nedokončilo budování kostela.

Po mnoha zamítnutých architektonických návrzích přišel architekt Jaroslav Fišer s projektem, který se zamlouval jak staršovstvu, tak Machotkovi. 16. května 1935 proběhlo slavnostní položení základního kamene kostela. Stavba kostela byla dokončena 29. listopadu 1936. Co se týče sborových domů, ty byly dostavěny v letech 1938 – 1939.

Poslední důležitou poznámkou, která souvisí se stavbou kostela, je kolumbárium nacházející se pod kostelem. V době těsně před budováním kostela se ještě předpokládalo, že kolumbárium bude stát mimo kostel. Konkrétně při jeho severozápadní straně. K tomuto řešení ale chyběl dostatečný prostor a také potřebné finance. Proto se základy kostela začaly budovat o několik metrů hlouběji, právě kvůli kolumbáriu. V kolumbáriu mají základ sloupy, které jsou statickou oporou celého kostela, a které drží strop kolumbária. Kolumbárium kopíruje celý půdorys kostela. Návrh počítal s tím, že se do kolumbária bude chodit přes kostel. A právě tento návrh zachránil Korandův sbor před krachem.⁵

Po záboru Sudet na podzim roku 1938 přichází do Plzně mnoho uprchlíků, kterým se snaží Korandův sbor pomoci – nabízí jim například sborové byty za velmi nízký nájem. Při osvobozování Plzně v roce 1945 zastával důležitou roli nejen Korandův sbor, ale i farář Machotka. Korandův sbor byl vybrán americkými důstojníky jakožto místo, kde se konaly bohoslužby pro vojáky. Mohla za to pravděpodobně podobnost kostela s těmi, na které byli američtí vojáci zvyklí z domova. Karel Machotka mnohokrát pomohl americkým vojákům s orientací v Plzni a okolí, jelikož sám znal podstatnou část západních Čech.

Poslední roky Machotkova života byly poznamenány mozkovou mrtvicí, která jej postihla roku 1950 a úplně upoutala na lůžko. Proto podal 23. dubna 1951 svou rezignaci na post faráře. I přesto, že se jednalo o skoro bezbranného starce, totalitnímu režimu nebyl lhostejný. Jakožto kněz spadl do skupiny, kterou nová komunistická vláda, velice silně perzekuovala. Komunisté se snažili Machotkovi škodit všemožně, nejvíce však tím, že mu stát neposkytl prakticky žádný důchod. Machotka byl tedy odkázán na pomoc členů sboru, kteří to také v nové době

⁵ Za totality byly sboru sebrány všechny sborové byty s výjimkou těch, které byly služební pro zaměstnance kostela. Ústřední správa hřbitovů se snažila získat kolumbárium pod svou správu. Nikdy toho ale nebylo dosaženo, jelikož se šikovnou argumentací zajistilo, že kolumbárium je součástí kostela, tudíž spadá po Korandův sbor. Jeden z důvodů této argumentace byl fakt, že se jinudy než přes kostel do kolumbária nedalo dostat.

neměli jednoduché. Snažili se jej navštěvovat, a pokud k tomu měli vzdělání, i ošetřovat a poskytovali mu své peněžní dary.

Karel Machotka zemřel 5. listopadu 1954 ve věku 73 let. Jeho popel je dodnes uložen v kostelním kolumbáriu na čestném místě.

Dějiny Korandova sboru po roce 1954

Záměrně jsem si zvolil rok 1954 jako milník, jelikož v tomto roce zemřel Karel Machotka, který byl bezesporu otcem celého sboru a kostela. Jak jsem již zmínil v úvodu, rozhodl jsem se tyto dějiny periodizovat podle farářů, kteří v daném období v kostele sloužili a sepsat všechny podstatné události, které se v Korandově sboru během jejich služby staly a které jej ovlivnily.

Jaromír Klimecký (farářem od roku 1951 do roku 1979)

Farář Jaromír Klimecký, který původně sloužil v Rokycanech, byl staršovstvem zvolen do pozice faráře 3. června roku 1951. Zvolen byl jednomyslně všemi 526 hlasy. Jediný protikandidát Břetislav Hladký se před volbou vzdal svého postu. Farářem Korandova sboru v Plzni se Jaromír Klimecký stal 9. září roku 1951, tedy ve stejném roce, ve kterém podal Karel Machotka rezignaci. Měl k pomoci diákona⁶ a později vikáře Stanislava Kureše, který byl nápomocný už Karlu Machotkovi.

Farář Klimecký přišel do sboru v padesátých letech, tedy v dobách nejtěžší totality. Přesto šlo o osobnost, která se režimu nebála. Pan profesor Viktor Viktora vzpomíná, že farář Klimecký vedl neobyčejně odvážná a otevřená kázání, ve kterých reflektoval soudobou politickou situaci a přenášel ji do morálního prostoru. „*Já teď nevím, zda to pan farář Klimecký sdělil takhle, ale když budu parafrázovat, řekl: Uvědomte si, že všichni naši představitelé a politici nám lžou.*“⁷ To, že nebyl za tuto větu nikterak perzekuován, si pan profesor Viktora vysvětluje oddaností a soudržností členů sboru. Jaromír Klimecký nebyl takto ostrý pouze v kázáních, korespondence mezi sborem a Synodní radou se jen hemží Klimeckého kritickými narážkami na soudobý režim. Pan profesor Viktora mě seznámil s ještě s jednou jeho vzpomínkou: „*Dokonce jsem od maminky slyšel, že ve dnech kdy si Plzeň připomínala květnové osvobození, nechával Klimecký vyvěsit v kostele vedle vlajky československé a sovětské také vlajku americkou.*“⁸

⁶ Laik, který může provádět bohoslužby.

⁷ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s profesorem PhDr. Viktorou, CSc. (vedoucí katedry českého jazyka ZČU FPE), dne 29. října 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s profesorem PhDr. Viktorou, CSc. (vedoucí katedry českého jazyka ZČU FPE), dne 29. října 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Pan farář Klimecký aktivně navštěvoval nemocné členy sboru a trávil s nimi značnou část svého volného času. Také se staral o to, aby měla sborová mládež, co nejlepší zážitek z bohoslužby, což je patrné dle slov pana Řezníčka: „*Mládež tehdy sedávala vzadu a on se rozčilil, Klimecký, a říkal: Proč sedíte vzadu? Proč si nesednete do předních lavic? Mládež má být viditelná, přece!*“⁹ Také orodoval za to, aby před kostelem stál nějaký představený staršovstva a vítal se s příchozími.

Totalitní doba na sbor velmi doléhala. Je bezesporu jasné, že po komunistickém převratu v roce 1948 a následném znárodnění činžovních domů byly sboru odebrány všechny byty ve třech sborových domech. Odebráno bylo také právo vybírat nájmem v obchodech, které sídlily v přízemí sborových domů. Jediné, co sboru zůstalo, byl samotný kostel, kolumbárium a byty pro faráře a kostelníka. Kolumbárium nepřipadlo Ústřední právě hřbitovů jen proto, že bylo pod kostelem a tím pádem součástí budovy. Šlo tedy o jediný pravidelný finanční příjem sboru, ke kterému se přidaly samozřejmě příspěvky věřících.

V této době se musely všechny křesťanské církve semknout bez ohledu na své rozdíly. Korandův sbor významně spolupracoval s Husovým sborem na Jižním předměstí v Plzni. A současně se snažil co možná nejvíce spolupracovat se sbory Československé církve husitské, ke které měl nejbližší. Padesátá léta reflektoval bývalý místokurátor pan Řezníček takto: „*Pan docent Jerie, on byl tehdy kurátor nejen sboru, ale i kurátor celého seniorátu*¹⁰, *tak on se zapojil do Mírové práce*¹¹, *aby měl sbor, jak se říká, plusové body.*“¹² Také dodává, že: „*My jako staršovstvo jsme si schválně změnili název svých schůzek. Původně se to jmenovalo Schůze staršovstva, to ale vypadalo jako všechny ty povinné schůze, co měl každý v práci a různě, takže jsme to přejmenovali na Poradu staršovstva.*“¹³

⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

¹⁰ Představený laické části seniorátu, který řídí jednotlivé sborové kurátory a je podřízen synodnímu kurátorovi.

¹¹ Neplacená pracovní činnost obyvatel.

¹² Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

¹³ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Náročné to také měla tehdejší sborová „Mládeže“¹⁴: „*Nás tam tenkrát do modlitebny chodilo asi tak pětáctýřicet. A pak jsme se rozcházeli a naproti kostelu, jak jsou dnes Dopravní podniky, byla asi STB, byli v civilu, tak u kostela jsme udělali takovej chumel, pak jsme se odstěhovali na roh a tam jsme kecali, a pak jsme šli zase dál, a tam jsme se taky bavili a zabrali jsme celej chodník. A tím jsme dávali najevo, že je nám to jedno, že nás sledujou. To víte, že jsme tam měli tajnýho mezi sebou. Syn nějakýho velikýho zvířete z Prahy. On se nějak neprojevoval. Taky takhle postával. A nikdy se protistátní řeči v „Mládeži“ nevedly. Bylo tam čtení z Bible, biblické referáty a nějaké hry,*“¹⁵ sdělila mi paní Řezníčková.

Na Korandův sbor také chodila různá udání. Jako příklad je možno uvést jednu korespondenci mezi Synodní radou a Korandovým sborem. Na Synodní radu přišlo roku 1959 udání, že si faráři Korandova sboru účtují za pohřeb 20 korun, což bylo protizákonné. Synodní rada žádala vysvětlení. Jaromír Klimecký se za sbor hájil tím, že jde o naprostou nepravdu. Sbor si nikdy nenechával platit za takovéto služby. Pokud farář dostal nějakou částku, byl to pouze dobrovolný dar od pozůstalých. Jelikož korespondence týkající se tohoto tématu dále nepokračuje, je možné tvrdit, že dál se tento „incident“ neřešil.

Stanislav Kureš (vikářem od roku 1927 do roku 1966)

Pan vikář Kureš přišel do sboru 1. července 1927 jako diákon. Původně sloužil ve Strakonících, později ve Kdyni. Po devítileté službě v Korandově sboru, tedy roku 1946, se z něj stal vikář. Po celou dobu působení byl nápomocen Karlu Machotkovi, který nemohl stíhat starost o všechny kazatelské stanice, sledování výstavby kostela a přípravu kázání.

Vikář Kureš měl velmi blízko k loutkovému divadlu. „*Dokonce si pamatuju, že v modlitebně, tam byly loutky. A my jsme si s nima hrály jako děti. A on ty loutky používal při výuce v nedělní škole, abychom se jako děti bavily a přitom se něco naučily o víře,*“¹⁶ vzpomíná pan Malina. Všichni pamětníci se shodují, že to byl velmi hovorný, extrovertní člověk.

Sboru sloužil až do 1. ledna roku 1966, kdy zažádal o důchod. Ve stejném roce zemřel.

¹⁴ Spolek mladých členů sboru, jejichž setkání se účastnil i farář, které přednesl krátké kázání, po něm nastoupil člen „Mládeže“ s referátem na danou teologickou problematiku, po kterém následovala diskuze.

¹⁵ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý mistokurátor Korandova sboru), dne 29. října 2019 za přítomnosti jeho ženy Věry. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

¹⁶ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Václavem Malinou (člen Korandova sboru), dne 8. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Krátká služba faráře Jana Šoltésze (od roku 1966 do roku 1968)

Když Stanislav Kureš zemřel, bylo potřeba zajistit jeho nástupce. Takto velký sbor, jako byl Korandův sbor, potřeboval a stále potřebuje ke své existenci dva faráře. Proto byl z Chrástu u Plzně povolán farář Jan Šoltész.

Jeho zvolení proběhlo 17. dubna 1966, zvolen byl jednomyslně. Jeho protikandidáti byli faráři Pavel Fojtů z Domažlic, Jaromír Sklenář z Hořátve a Jan Dusa, tehdy již důchodce, bývalý farář z Chotiněvsi. Korespondence mezi Synodní radou a Korandovým sborem dokládá, že faráře Dusa navrhla Synodní rada v době, když ještě žádní protikandidáti nebyli, což se Synodní radě příliš nelíbilo. Šoltész byl slavnostně instalován¹⁷ 11. září 1968 synodním se niorem Miroslavem Rodrem.

„Byla to osobnost úžasná. Tak vyrovnaného a zbožného člověka v tom nejlepším slova smyslu málokdy najdete. Myslím tím ne tak, že se neustále prezentuje, že má oči k Bohu, ale tak jak vypadá, jak se chová, jak mluví, jak jedná, jak je zodpovědný. A v tom je bratr farář Šoltész totální jednička,“¹⁸ vzpomíná pan kurátor Beneš na faráře Šoltésze.

Jan Šoltész byl však ve sboru pouze od roku 1966 do roku 1968, kdy přešel do Husova sboru. Důvod jeho přestupu byl dosti netradiční. Dle slov pana Řezníčka to bylo takto: *„Jeho manželka vlastnila vilu v Bezovce a on prostě prohlásil, že se chce do té vily nastěhovat, a že ten byt ve sboru opustí. Jakmile by ten byt opustil bez jakékoliv další smlouvy, tak sbor by byl býval o ten byt přišel a my jsme potřebovali ty dva byty jako pro dva faráře, protože to byl nejpočetnější sbor skoro v církvi. No tak, staršovstvo rozhodlo, že se nedá nic dělat, bude muset hledat nového faráře. A on přesídlil do Západního sboru a tam ho zvolili za faráře a sem přišel bratr farář Pellar.“¹⁹ Tento případ uvádím, jako příklad toho, jakými složitostmi si museli faráři a tím pádem celý sbor za totality procházet.*

„Třicátníci“

Na úvod této podkapitoly bych uvedl slova bývalého místokurátora pana Řezníčka: *„Já jsem v roce 1967 zjistil v Kostnických jiskrách, že v různých sborech v Čechách existují takzvaní Třicátníci. A řekl jsem, že bych rád založil ten třicátnícký kroužek.*

¹⁷ Uveden do služby.

¹⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

¹⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

A pomáhal mi k tomu bratr farář Šoltész a ten kroužek vedl. “²⁰ Je však důležité vysvětlit, co byli tito „Třicátníci“. V praxi se jednalo o skupinové setkání, které se konalo vždy první pátek v měsíci a ve kterém měl vždy pozvaný odborník referát na téma, které si vybral. Jak členové staršovstva, tak i členové sboru byli tímto Řezníčkovým nápadem nadšeni a rozhodli se mu v tomto úsilí co možná nejvíce pomoci. „Já jsem jako chtěl, aby to mělo bohoslužebnej rámeček, tak jsem vždy někoho požádal, aby to mělo úvodní pobožnost, která se stávala z písně, čtení z Bible a případně krátké úvahy. Pravda, že jsem to často dělával sám. Ze začátku nás bylo patnáct, pak dvacet, pak třicet a jednou nás bylo i pětáctičet a já jsem, když bratr farář Šoltész odešel, tak já jsem začal ten kroužek vést. A když přišel bratr farář Pellar, tak říkal: Ne ne, já to nepřevezmu, jen si to ved' sám, já kdyžtak pomůžu, nějakou přednášku připravím, ale dělej to sám.“ ²¹

Tyto schůze ale nebyly nikde oficiálně hlášeny, předpokládalo se, že úřady by toto nedovolily. *„Scházeli jsme se v modlitebně, krátkou dobu. Ale tehdy, za faráře Pellara, začala být taková kritická doba. Každé nepovolené shromáždění bylo hned zakázáno a byly by problémy. Netroufali jsme si Třicátníky ohlásit, protože by nám to stejně nepovolili. Takže jsme se rozhodli, že se budeme scházet u Pellarů v bytě.“²² V bytě ovšem nebylo mnoho místa, tudíž nebylo neobvyklé, že někteří účastníci museli sedět na zemi. Díky pečlivosti pana Řezníčka, který si o každém setkání vedl podrobný zápis, je možno vysledovat jaká témata a jací odborníci se zde v průběhu let vystřídali.*

První setkání proběhlo 9. prosince roku 1967. Přednášku měl senior Ródl. Druhou pak farář Šoltész. Třetí přednášku je třeba zmínit, neboť ta byla přelomová. Přednášel zde Petr Hájek, což byl varhaník a kurátor sboru U svatého Salvátora v Praze a který jakožto vystudovaný matematik přednášel na téma O matematice aneb precizní matematická logika. Nutno dodat, že někteří členové sboru nebyli tímto tématem příliš nadšeni, jelikož bylo značně „neteologické.“ Druzí však toto kvitovali s povděkem, jelikož se dozvěděli informace, ke kterým by jen tak nepřišli.

Dovolím si uvést ještě několik důležitých přednášek. Například přednášku faráře Jana Dusa, který byl člen Nové orientace²³, o které přednášel. Přednášel

²⁰ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²¹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²² Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²³ Šlo o spolek patnácti farářů, kteří se stavěli na odpor proti státnímu nařízení, které tvrdilo, že by

zde několikrát i profesor Václav Placht, známý plzeňský historik. Přednášku vedl jednou i samotný pan Řezníček na téma: O generačním problému. Na schůzkách „Třicátníků“ se také objevil pražský katolický kaplan Šojch. Toto jen dokazuje, jak moc ekumenicky byl Korandův sbor laděn. Velice netradiční přednášku vedl inženýr Stol, který se rozhovořil na téma automatizace železnic. Na konec uvedme faráře Kenera ze Kdyně, který se rozhodl pohovořit o svých dojmech z návštěvy NSR. Netřeba říkat, že se na této přednášce sešlo mnoho členů sboru.

Jak je vidno, schůze „Třicátníků“ byly skutečně různorodého charakteru. To tedy svědčí o tom, že členové tohoto sdružení byli otevření jakémukoliv tématu, ale také i jakémukoliv názoru. Setkávání „Třicátníků“ trvá do současnosti, avšak schází se pouze na novoroční schůzi, která je bez tématu, pouze se zde debatuje na libovolné téma.

Pavel Pellar (farářem od roku 1969 do roku 1991)

Po odchodu faráře Jana Šoltésze, přišel do sboru farář Pavel Pellar z Libkovic. Volba proběhla dvakrát, a to 8. a 15. června roku 1969. Zvolen byl jednomyslně, neměl protikandidáta. Jediným možným protikandidátem byl farář František Němec z Rumburku. Toho však dle slov pana Řezníčka nechtělo staršovstvo: „*Pozvali jsme ho na úvodní kázání. Bratr farář Klimecký si sliboval od Němce, že teda tady bude a staršovstvo pro něj bude. Jenomže když staršovstvo se ho ptalo, co všechno má v Rumburku za činnost, a tam se narazilo, protože on žádnou neměl. Ani „Mládež“, ani děti²⁴, a že staršovstvo se schází nepravidelně tak jednou za dva měsíce, a že všichni lidé ani nepřijdou na tu poradu. Tak tehdy můj tchán, on byl tenkrát ve staršovstvu, řekl: Tak bratře faráři, kdybyste si počínal tady tak jako v tom Rumburku, tak to by se vám tady ovčičky rozutekly, to není zrovna moc dobrá vizitka. A ono ho to strašně sebralo, že prej tady byl jako u výslechu STB a hrozně se urazil. Ve staršovstvu stejně neprošel jako kandidát. A když potom přišel Pellar, tak to staršovstvo udělalo totéž. Vyzpovídali ho a on měl z Lipkovic „Mládež“, Třicátníky, pravidelný staršovstva. A když schůze skončila, tak jsme se Pellara ptali, jestli mu to nevadilo. A on, že mu to nevadilo, že mu přišlo samozřejmé, že chceme vědět, jak se v tom minulém sboru choval.“²⁵ Místo faráře zaujal Pavel Pellar 1. srpna 1969 a jako farář působil hned ve dvou obdobích.²⁶*

církevní tajemník strany mohl zasahovat do kázání farářů. Každý z tohoto spolku byl brzy zbaven možnosti kázat.

²⁴ Nedělní škola – poznámka autora

²⁵ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²⁶ Druhé období: 1998–2001

Ať jsem mluvil s jakýmkoliv pamětníkem, každý vždy hovořil o Pavlu Pellaroví pouze v superlativech. Pan Esterle na něj uvádí tuto vzpomínku: „*Ve chvíli, kdy už jsem byl schopen trochu doprovázet, že už moje klavírní technika to dovolila, když už jsem hrál z chorálního, tak on si mě sebou bral do kazatelských stanic. Vždycky jsme jeli spolu. Už jen ta cesta autem byla milá, protože on byl člověk, který měl ohromný pastorační cit. Takže vždycky při té cestě se mě vyptal na spoustu věcí, jak ve škole, jak se daří tátovi – protože byl dlouhodobě nemocnej – ale nechtěl znát jen ty věcný věci, ale nějakým způsobem ze mě vytáhl i můj názor. Vždy řekl, co on si o něčem myslí, a tak nějak mě podnítil k tomu, abych řekl i já, co si o tom myslím. On byl vždy pro všechno nasazený, jak pro ty Třicátníky, tak pro „Mládež“, tak i o věci okolo. Pak už ten čas tolik neměl, on se stal, nevím v jakém roce, seniorem Západočeského seniorátu. Za jeho působení byl seniorátním kurátorem náš člen Elizeus Falátek. Bratr Pellar chodil mimo jiné na návštěvy do nemocnic, prostě to jeho farářský portfolio vykonával svědomitě. Taky ti chci říct, že jsem měl možnost na těch kazatelských stanicích jej sledovat hodně zblízka. On nemíval kázání slovo od slova. On měl body. Vždycky říkal, že pro něj je to takhle lepší, protože opravdu v tu chvíli říká to, co si myslí, že nepapouškuje nějaký text, čili je tam nějaký osobní zaujetí tou věcí, kterou zrovna vykládá. Vždycky to bylo ohromným způsobem logicky vystavěný a bylo to i písmácky dobře propojený. Používal odkazy, který často v Bibli najdeš. On ale uměl vybrat ty podstatný odkazy, který mají co říct nebo dokážou vnést do toho textu nějaký podstatný světlo a to bylo úžasný, protože někdy se kázání stává trochu filozofickou přednáškou, samozřejmě také i teologickou. Ale tohle byla praktická biblistika. To bylo u bratra faráře Pellara úžasný a myslím, že hodně lidí na něj právě vzpomíná jako na velmi srozumitelnýho kazatele. Nikoliv však srozumitelnýho za každou cenu, ale jako tak, že i když říkal důležité věci, tak se člověk mohl držet té nitě, té logiky, kterou on měl v těch poznámkách.“²⁷*

Pan Beneš tvrdí: „*Svou osobností, svou moudrostí a svým klidem a jeho přístupem k lidem si nás získal. I k mé ženě, která nebyla věřící, byl velmi přívětivý. Sdělení, které farář Pellar posílal z kazatelny, byla vždycky velmi silná.“*²⁸

Od syna pana faráře Pellara Ondřeje jsem se dozvěděl, že: „*Můj táta vždy dával „Mládeži“ velký prostor. Ono na těch schůzích se to dost často vždy názorově rozdělilo. No, a můj táta do těch vášnivých debat nikdy nezasahoval a nechal nás mladé mezi sebou diskutovat. Dokonce dost často opouštěl modlitebnu, aby se i ti nejméně stydliví nadrželi vzadu. Po nějaký chvíli přišel, poslechl si všechny strany a udělal z toho vždy nějaký závěr. A já jsem mu za to teď hodně vděčnej, protože díky tomu jsme si užili ve sboru takovej malej ostrov demokracie.“*²⁹

²⁷ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

²⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Ondřejem Pellarem (syn

Reflexe pamětníků o osobnosti Pavla Pellara bych zakončil informací od současného faráře sboru Miroslava Hamariho: „*Já tady dodnes slyším od lidí, že třeba jdou na mši, takže ani za těch sto let, co je zde evangelický sbor, nevymizelo z lidí to katolictví. A s tím se musel Pavel Pellar velmi vyrovnávat. Ale on se zasloužil o evangelizaci Plzně a okolí tím, že byl velmi trpělivý s lidma a dokázal věci velmi vysvětlovat a uměl pochopit, co přesně člověk potřebuje vysvětlit. Taky to byl výborný biblista. Což je pro evangeliky moc důležité – ta Bible a její výklad.*“³⁰

Domnívám se, že je potřeba na závěr této podkapitoly uvést informaci, která dokonale reflektuje tehdejší státní perzekuci církevních představitelů, a která souvisí s životem Pavla Pellara. „*Manželka faráře Pellara Radmila byla učitelka. A teďko manželka faráře, nebyl o ní nikde zájem, prostě. Nemohla tu sehnat místo. Tak potom jedna sestra ze sboru, Sudová se jmenovala, byla dokonce ve straně a dělala ředitelku na základce ve Škrvňanech. A říkala: Hele, Radko, já bych ti ráda pomohla, ale ono to nejde, ale počkej, já to ještě zkusím jinak. A že by teda dělala družinářku, nejdřív. A že se jí potom podaří možná dostat dál. Že v té družině to nebude tak moc vadit, že je manželka faráře. Tak dostala místo na 22. základní škole. Ale jen na nějaký čas. Asi na dva roky. Radka nakonec říkala, že na ní v té škole tlačili ze vše stran. A tak nakonec odešla. A vzala místo sborové sborové sestry u nás, u Korandů,*“³¹ vzpomíná pan Řezníček

Biblické hodiny s hostem

Je zřejmě již tradice Korandova sboru zajišťovat svým členům přísun teologických informací nejen prostřednictvím kázání. Vzpomeňme na „*Třicátníky*“, ke kterým se později přidají Trialogy, o kterých se zmíním v další podkapitole. Jednou z dalších možností, jak se mohl věřící či nevěřící člověk setkat s jiným pohledem na víru, byly Biblické hodiny s hostem. Tyto měly své trvání od roku 1972 do roku 1989. „*Byla to ohromná věc, která měla velkej ekumenický ohlas, protože se to ohlašovalo všude. Ale byla to jednoznačně akce Korandova sboru. Iniciativu veškerou, veškerý organizační záležitosti nesl na svých bedrech Korandův sbor,*“³² říká pan Esterle.

Pavla Pellara a farář rokycanského evangelického sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁰ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Miroslavem Hamarim, (současný farář Korandova sboru), dne 8. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³¹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 29. října 2019 za přítomnosti jeho ženy Věry. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³² Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník

Šlo o možnost setkat se s univerzitními profesory teologie z Komenského evangelické fakulty v Praze, kteří zde přednášeli na téma jimi vybrané části z Nového či Starého zákona, anebo reflektovali soudobé dění či nějaké téma pohledem křesťana, který měl vystudovanou vysokoškolskou teologii. Pan Esterle navíc uvedl při našem rozhovoru svou reflexi těchto akcí: „*Byly to vždy ohromně fundovaný přednášky. Myslím si, že pro ty profesory z Prahy to byla vítaná příležitost mluvit tak, aby tomu jakoby laici rozuměli. Já to alespoň tak vnímám, že oni museli ty svá témata, která určitě probírali i se studenty přetavit tak, aby na přednášce nebylo mnoho lidí, kteří se v tom, o čem mluví, neorientují. A myslím, že to dělali dobře, vždy totiž byla na konci velmi živá diskuze.*“³³

Tomuto shromáždění však předcházela projekt z roku 1970 s názvem: Večer rozhovorů o současném křesťanském myšlení a životě. Zde přednášeli nejen evangeličtí profesori, ale také katoličtí či z Církve bratrské. Brzy však přišel zákaz ze strany státu. Režim nerad viděl katolické učence šířit své myšlenky více, než bylo nutné. Proto o dva roky později vznikly tyto, již pouze evangelické, Biblické hodiny s hostem.

„*Tyhle akce nám kupodivu tehdy ten stát povolil, ale poslal tam čmuchaře, vždycky tam někoho vyslali, aby to náhodou nebylo protistátní.*“ Vzpomíná pan Řezníček na tyto akce. „*Ale oni ti profesori si dávali pozor, oni věděli, že oni mohou na ně všechno říct. Takže se drželi tématu. A ten profesor Placht tam chodil vždycky a hned po přednášce odešel. Říkal: Já si to musím vždycky v té hlavě srovnat, a aby mi do toho nikdo nekecal, protože vždycky ta diskuze ta už nestojí za nic, to už nemusím slyšet.*“³⁴

Triology

Na konci sedmdesátých let v době normalizace neměla žádná církev v tehdejším Československu „na růžích ustláno“. Stát se pokoušel (nejen v tomto období) církvím co nejvíce škodit. Největší perzekuci zažívali katolíci. Těm bylo, mimo jiné, zakázáno tvořit sbory mládeže, kde by mladí věřící mohli diskutovat o víře. Českobratrská církev evangelická tímto zákazem však netrpěla, a tak se zrodila v hlavách věřících myšlenka uspořádat pravidelná setkávání pro věřící z církve evangelické, církve katolické a přizváni byli i členové Církve bratrské. Pořadatelem byl Korandův sbor, v jehož prostorách se Triology konaly.

a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³³ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁴ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 15. srpna 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Trialogy byly tedy setkávání s dvouměsíčním odstupem, během kterých se řešily teologické otázky z pohledů různorodých věřících. Na každé schůzi se určilo téma schůze další. Většinou to bylo formou anketní otázky. Pan Esterle mi k Trialogům řekl toto: „*Vždycky se tam mluvilo o otázkách života, společenství, o tom, jak církev může pozitivně působit ve světě, jak může oslovovat lidi evangeliem, byť to bylo tehdy nutný dělat velmi obezřetným způsobem. Ty úřady, který to všechno hlídaly, tak ty byly velmi obezřetný.*

Bratr farář Pellar tu celou věc tak nějak tiše zaštiťoval. Zřejmě uměl nějakým způsobem vysvětlit církevnímu tajemníkovi proč se to děje, jak se to děje, a tak. Za celou dobu se tato záležitost se nezarazila,“³⁵ dodává pan Esterle. Připomínám, že Trialogy byly totiž na rozdíl od „Tricátníků“ oficiální. Farář Pavel Pellar dokázal vždy v případě potřeby příslušné úřady ujistit o neškodnosti akce a vše se snažil podat tak, aby se režim o Trialogy nezajímal více, než bylo nutné. Dle pana Esterleho to byla: „*Ta nejšířší ekumena, jaká tehdy v probíhající totalitě byla možná. Její největší přínos pro budoucnost je asi v tom, že tady v Plzni vlastně nebyl problém s ekumenickým porozuměním. I s katolíkami.*“³⁶

Daniel Matějka (farářem od roku 1979 do roku 1992)

Daniel Matějka přišel do sboru po smrti Jaromíra Klimeckého, tedy 1. března roku 1979. Ve sboru působil třináct let až do 31. ledna 1992, kdy přešel do Českých Budějovic.

Pana kurátor Beneš reflektuje Daniela Matějku takto: „*Dan byl takový velmi exaktní člověk, který měl přesné myšlení, a té tolerance tam bylo málo. Rad měl ve věcech naprostý pořádek. Mimochodem, byl to asi jeden z prvních farářů u nás v církvi, kterej měl počítač. Pro nás byl Dan bližší věkem a měli jsme se moc rádi. Ještě za totality jsme s ním jezdili pravidelně na Prvního máje do Jáchymova, kde jsme trávili, taková skupinka lidí, jezdili jsme tam manifestovat na faru to, že se nechceme zúčastňovat prvomájových průvodů. Byl tam vždy biblický pořad a procházky, příroda a tak.*“³⁷

„*Dan s náma zpíval ve sboru. On byl zdatný bas,*“ uvádí pan Jan Esterle, „*On měl ohromnej cit pro muziku. Hrál na kytaru docela dobře. To Pavel Pellar, ten si uměl na klávesách jednoduše doprovodit písničku a nic víc, kdežto Dan, ten měl ten hudební cit větší.*“³⁸

³⁵ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁶ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁷ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý var-

Pavel Pellar se 1. listopadu roku 1986 stal seniorem Západočeského sboru. Případly tak na něj další starosti a nemohl se Korandovu sboru a všem aktivitám k němu přidružených tolik věnovat.

Pamětníci uvádějí, že od doby jeho zvolení seniorem nastaly mezi ním a farářem Matějkou občasně rozbroje. Staršovstvo to nejdříve přecházelo mlčením. Korandův sbor měl z tradice vždy dva faráře a bylo by bláhové si myslet, že nikdy mezi nimi nenastala žádná rozmlška. Nejvíce však eskalovali v polistopadové době. Pan Esterle vnímá tuto dobu takto: „*Po tý revoluci se mnoho věcí změnilo, tudíž i jakoby ty cesty toho, jak by měl ten sbor fungovat, jaký služby by mohl nabízet, a tak dále. Tudíž tím, že to bylo otevřenější, tak to bylo komplikovanější. A co z toho vybrat a co je podstatný. A bylo jasné, že ti faráři na to měli různé pohledy. Dřív to bylo sešněrované, takže k těm různopohledům nebylo tolik příležitostí. A tohle otevření vedlo k tomu, že se tu ti faráři taky hodně střídali.*“³⁹

Konflikty se vystupňovaly do té míry, že muselo staršovstvo zasáhnout. Pan Řezníček, který byl v té době stále aktivním členem staršovstva, uvádí tuto vzpomínku: „*Staršovstvo řeklo: Dobře, když se vám to nelíbí, tak odejděte někdo z vás, anebo odejděte oba. A Pellar místo aby zůstal do důchodu, protože on byl se mnou stejné ročník dvaatřicátý, tak on místo, aby do důchodu, do roku dvaadevadesát, zůstal, tak v roce devadesát si vzpomněl, že půjde do Rokycan. A Matějka na truc odešel do Budějovic.*“⁴⁰ Specifikuji, že Pavel Pellar odešel z Korandova sboru 30. dubna 1991.

Pan Esterle mi k této události řekl: „*Pellar to zdůvodňoval tím, že ta služba za těch třicet let byla velmi náročná, a že potřebuje klidnější sbor, který by byl blízko Plzně. A Dan Matějka taky chtěl skončit. Neříkám, bylo tu napětí, které oba dva vyčerpávalo. Takže chtěli jít jinam, kde by si vyčistili hlavu. Oba ale cítili, že když se tady otevře prostor úplně novejm farářům, že mu to může tomu sboru přinést i nějaký pozitivní bonus.*“⁴¹ Daniel Matějka odešel k 31. lednu 1992 do zmiňovaných Českých Budějovic. Sbor byl tedy bez farářů.

Staršovstvo tedy muselo jednat. Sboru hrozila administrace⁴², což samozřejmě nikdo nechťel. Bohoslužby se řešily provizorně. Synodní rada pro tyto případy vydává návod pro bohoslužby, ve kterých jsou předepsané texty z Bible, písně a kázání. Tyto provizorní bohoslužby prováděli členové staršovstva. Po celou dobu se také staršovstvo snažilo, aby občas mohl vést kázání také i farář. Od

haník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

³⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴⁰ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴¹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴² Správa jiného sboru.

pana Řezníčka vím, že: „Bylo to teda děsně náročný, protože jsme museli vždyc-
ky po Západním seniorátu hledat nějakého faráře, kterej by byl volnej alespoň
jednou za tři neděle, aby lidi neztratili kontakt s tou vírou.“⁴³ Tato situace trvala
až do srpna roku 1992, kdy přišel do sboru farář Pavel Freitinger.

Pavel Freitinger (farářem od roku 1992 do roku 2000)

Pavel Freitinger byl uveden do své farářské funkce v Korandově sboru 1. srp-
na 1992. Do Korandova sboru přešel z Nejdku. Původně měl být pouze dočas-
ným farářem. Nakonec zůstal ve sboru osm let. Zůstal by snad i déle, kdyby
neonemocněl rakovinou, na kterou roku 2000 zemřel.

Pan Beneš vzpomíná na pana faráře Freitingera těmito slovy: „*On byl prostě
až puntičkářský ve výkladu slov a výkladu pojmů biblickejch. Všechno si psal
do počítače. Všechno musel mít přesně definováno, přesně určeno.*“⁴⁴ Dle pana
Řezníčka: „*Freitinger se víc zaměřoval na exezezi⁴⁵, zatímco třeba Korpa do
kázání zatlačoval i aktuální věci z církve, ze sboru i z veřejnosti. Povahou byl
dost liberální a otevřený všem názorům, ať už teologickým či jiným.*“⁴⁶ V tomto
se velmi podobal svému předchůdci Pavlu Pellarovi.

Výmluvný je tento příklad, který mi sdělil pan Řezníček: „*Freitinger asi za
dva roky onemocněl rakovinou. Měl rakovinu tlustýho střeva. A založil tady po-
tom, když se léčil, při Korandově sboru aktivitu pro postižení rakovinou. A ono
přeci jenom pár lidí se tu sešlo a scházeli se snad jednou za měsíc. A docela si
to ti lidi pochvalovali. Oni to udělali, to shromáždění, v bohoslužebném rámci,
zpívalo se tam, přečetlo se něco z Bible a ty lidi tam dostávali novou naději od
něj. Ono to bylo krátce. Asi jen rok.*“⁴⁷

Pan farář Freitinger byl v době zjištění svého onemocnění na celý sbor sám,
proto bylo potřeba zvolit dalšího faráře. Staršovstvo se tedy rozhodlo pro Ludka
Korpu.

⁴³ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 29. října 2019 za přítomnosti jeho ženy Věry. Rozho-
vor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴⁴ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný
kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴⁵ Kritické a objektivní zkoumání Bible.

⁴⁶ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém
archivu autora.

⁴⁷ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém
archivu autora.

Po roce 1989 nastala možnost svobodně podnikat. V reakci na to vyjádřil člen Korandova sboru Elizeus Falátek, který byl mimochodem svého času seniorátním kurátorem, myšlenku zřídit v nebytových prostorech sborových domů, které nově sboru připadly, teologické knihkupectví, které by bylo ekumenicky laděno. Sbor mu bez váhání poskytl prostory. Knihkupectví se otevřelo roku 1990 a fungovalo do roku 2003.

*„Dlouhou dobu tady nabízel širokou nabídku knížek teologického zaměření. Bylo to velmi ekumenický. Pozdějš nebylo asi úplně únosný to jakoby ufinancovat. Svou roli hrálo i jeho stárnutí, takže nakonec došlo k dohodě s karmelitánama, kteří podstatnou část knížek dodávali, a nakonec se to přetransformovalo do Karmelitánského knihkupectví.“*⁴⁸ sdělil mi pan Esterle

*„V roce 2003 se ozvali karmelitáni, který to v osobě Karla Fatky zorganizovali, ty knihy vykoupily, takže se s Elizeem finančně vyrovnali a spravovali to dlouho, a potom si to přenesli do Františkánské ulice,“*⁴⁹ svěčil se mi v rozhovoru Miroslav Hamari k této problematice.

Luděk Korpa (jáhen od roku 1994 do roku 2003)

Luděk Korpa byl člen sboru od roku 1985. Do sboru přišel jako nově uvěřivší člověk. V osmdesátých letech sloužil v armádě jako letecký technik. Brzy po svém příchodu začal studovat teologii. V roce 1990 se stal diákonem pro merklínský sbor. Jáhnem Korandova sboru se stal v roce 1994 a byl zde do roku 2003. Během své služby dostudoval teologickou fakultu a stal se farářem. Roku 2003 přijal nabídku stát se farářem v Kloboukách u Brna.

Jak jsem již zmínil, Luděk Korpa ve svých kázáních poukazoval na problémy své doby. Šlo o velmi aktivního mladého člověka, který chtěl vnést do sboru nový dech, jenž přicházel s porevoluční dobou. *„On jako farář dost dlouhou dobu hledal, než našel nějakou pozici. Měl a myslím si, že pořád má velmi blízko ke katolictví, čili působí ekumenicky. Já ho nechci hodnotit. To je mimochodem obrovský nešvar v církvi – hodnotit kazatele,“*⁵⁰ uvádí pan kurátor Beneš.

„Díky tomu, že byl právě jakoby voják, tak měl v sobě určitéj dril a někdy některý věci prezentoval až příliš energicky, či až tak, že to mohlo někoho zranit. Na druhou stranu to byl člověk, kterej hledal. Hodně. Hledal cesty, aby církev aktuálně využívala ty možnosti, který jí ta nová situace dávala. Snažil se i o ekumenický

⁴⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁴⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Miroslavem Hamarim, (současný farář Korandova sboru), dne 8. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁵⁰ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

vztahy a v rámci toho věřil, že je důležité podpořit i hospicový hnutí. Takže on je jeden ze zakladatelů Hospice u svatého Lazara a vnímal jako důležitou věc podporovat práci Diakónie.“⁵¹ vzpomíná pan Esterle. Korandův sbor se tedy může pyšnit tím, že stál u zrodu velmi významných plzeňských sociálních středisek. Dodávám, že v Hospici u svatého Lazara se angažovala i manželka Pavla Pellara paní Radmila Pellarová. Dnes převzaly veškerou iniciativu nad hospicem dobrovolnické organizace, město Plzeň a římskokatolická církev, která stála rovněž u založení hospice.

Pan Řezníček na Luďka Korpu vzpomíná takto: „Zajímal se o tu výchovu dětí, už vlastně teenagerů, skoro. A jezdil s nima na putovní tábor. On ale začínal už za totality⁵², když bylo zakázáno pracovat s mládeží, to bylo v roce osmdesát osm a měl strach, kdyby se to provalilo, protože na to neměl povolení. A když se stal jáhenem, tak v tom pokračoval.“⁵³

Luďek Korpa totiž vždy inklinoval ke skautingu, který zažil ve své obnovené formě v 60. letech, nabídl sborové mládeži možnost podnikat výlety ve skautském duchu. O této problematice řekl toto: „Tenkrát to nešlo nazývat skaut. Takže to bylo, jakože společenství dětí pod sborem, prostě Biblické hodiny pro děti. A pomáhal nám farář Pavlosek z Chrástu a dal nám prostor, kde jsme dělali skautskej program. Byly tam děti z Chrásteckýcho sboru a od nás. Pak jsme jezdili na Šumavu, do Horního Krušce, kde je, dnes už, starokatolický kněz Václav Diviš. A ten znal spoustu lidí. Takže jsme měli louku, kde byly tajný tábory. Oni o nás STBáci věděli, ale to už byl konec osmdesátých let, kdy už to moc neřešili.“⁵⁴

Při našem rozhovoru jsme se dostali i k tématu vzniku plzeňské diakónie. „Já jsem už při své diakónské službě v Merklíně založil samostatné středisko diakonie⁵⁵ s názvem Diakonie Radost.“ Uvedl pan farář Korpa. „Tehdy šlo o skutečnej husarskej kousek, protože merklínský sbor byl naprosto zdevastovanej, malej sbor a skutečnost, že k němu bude náležet diakonie, byla nepředstavitelná. Přesto se mi to pomalými krůčky povedlo.“⁵⁶

⁵¹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁵² Jako řádový člen – poznámka autora

⁵³ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý místokurátor Korandova sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁵⁴ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luďkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁵⁵ Jde o charitu, které spadá pod Českobratrskou církev evangelickou. Svou tradici má již od konce 19. století. Obnovena byla 1. června 1989.

⁵⁶ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luďkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Po svém příchodu do Korandova sboru v pozici jáhna začal Luděk Korpa pomýšlet na vytvoření diakonie i v Plzni. Sbor se však k jeho plánům stavěl odtažitě. Důvod byl jasný: Právě obdržel do své správy sborové domy, které musel zrekonstruovat, tudíž nechtěl pouštět finance do mimosborových aktivit.

Luděk Korpa velmi často cestoval do zahraničí, kde bral inspirace pro své budoucí projekty. *„Byl jsem tenkrát na studijní cestě po Holandsku, tyhle cesty zajišťovaly zahraniční církve, dále jsem byl ve Švédsku, Irsku, Finsku. A v jednom švédském městečku jsem se seznámil s institucí na bázi hostelu. Mladí lidé tam přicházeli, mohli tam za nízké peníze přespát. Bylo to pod YMCou⁵⁷. A součástí těchto středisek byla i taková SOS centra. Tam mohl kdokoli, kdo měl nouzi a potřebu, tak tam mohl jít. Řešili se tam hlavně drogové závislosti, bezdomovectví a podobně. Nechal jsem si tedy od zakladatelů poslat materiály k založení jakéhosi nízkoprahového centra, kam by lidé mohli přijít se svými problémy.“*⁵⁸

Na základě těchto zkušeností, začal Luděk Korpa vytvářet podobné instituce i při Korandovu sboru: *„Měl jsem tenkrát skupinku lidí, kteří se tomu chtěli věnovat – byl tam psychiatr, psychologka, a tak – a povedlo se nám získat od sboru jednu místnost, kde vzniklo naše SOS centrum. Bylo to na bázi dobrovolnictví. Měli jsme jednou tejdne dvě hodiny. Dělali jsme školení, učili jsme se to. Všechno bylo na koleně. Postupně se na to nabalovali další věci. Založili jsme Open House – Otevřený dům – což byla taková misijní záležitost. Tam se nejvíce angažoval chrástecký farář Karel Šimr. Nakonec jsme to SOS centrum přejmenovali na SOS centrum Archa, to nám přišlo takový poetický. Později Archa získala darem faru v Hostouni, kam jsme vlastně jezdili s děckama, a kde měla být socializační místo pro lidi z Archy.“*⁵⁹

Diakonie Českobratrské církve evangelické v Plzni měla vždy podporu od církve, od města Plzně, ale i od jihokorejských presbyteriánů, se kterými měl Luděk Korpa styky. Zvláště pak od misijního faráře pana Li, který poskytoval faráři Korpovi jak finance, tak rady.

Kromě Plzně byly Diakonie ještě v již zmiňovaném Merklíně, ale také v Rokycanech. Všechny tyto Diakonie se dne 1. září 2001 sloučily pod jednu organizaci s názvem: Diakonie Západ. Se sloučením se změnil název SOS centra Archa na nový název: Archa pro rodiny s dětmi.

Při rozhovoru s panem Korpou jsme narazili na téma života sboru během devadesátých let a domnívám se, že by nebylo na škodu se krátce o této problematice zmínit.

⁵⁷ Světové křesťanské sdružení mladých lidí.

⁵⁸ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁵⁹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Již v podkapitole s názvem: Odchod farářů Pavla Pellara a Daniela Matějky, která patří k podkapitole o panu faráři Matějkovi, jsem uvedl reflexi pana Jana Esterleho, která se týkala nové doby a toho, jak ji sbor vnímal. Pan farář Korpa mi sdělil k této době: „*Církev do té doby žila jiným způsobem. Měla za sebou tu dobu jakéhosi ghetta, takže jakoukoliv aktivitu navenek nevnímala úplně jako vlastní záležitost. Byla to doba, kdy všechno bylo možné. Vznikalo spoustu projektů, které by dnes stěží přežily.*“⁶⁰ Starší členové toto chápali, nebyli proti tomu, avšak chtěli se zaměřit hlavně na problematiku sborových domů, které sbor dostal zpět od státu. Iniciativy otevřít sbor veřejnosti se musela chytout mladší generace – jedním z kroků byla právě zmiňovaná Diakonie.

S koncem perzekuce náboženských postojů státem se do sboru vrátilo mnoho členů. Přišlo také několik nových. Nebylo výjimkou, že brzy se však rozhodli pro jinou reformní církev, jelikož jim českobratrské podání evangelia nevyhovovalo. Tento případ však platil i naopak – do Korandova sboru přišlo mnoho věřících z jiných církví. Nové možnosti však s sebou přinesly utlumení společenských tradic Korandova sboru. Členové se začali individualizovat. Lidé chtěli víkendy trávit se svou rodinou na výletech, o prázdninách jet do zahraničí, už docházela iniciativa vytvářet nějaké sborové aktivity. Dle pana Esterleho: „*Po té revoluci se to změnilo v tom, že lidi v produktivním věku mají strašně málo času. Takže oni centrují svou pozornost na nedělní bohoslužby a akce kolem jsou schopni dělat víceméně nárazově.*“⁶¹ V devadesátých letech také postupně odeznívaly Biblické hodiny s hostem. Pan farář Korpa mi k tomu řekl: „*Zkrátka staré způsoby přestaly oslovovat lidi.*“⁶²

Když pan farář Freitinger onemocněl rakovinou, která postupovala velice rychle, nevěděl nikdo ze členů sboru, co bude dál. Právě kvůli svému zdravotnímu stavu se rozhodl pan farář Freitinger k odchodu do invalidního důchodu. Stalo se tak 5. července 1997. Luděk Korpa byl tak na celý sbor sám. Musel řešit věci s ním spojené, dále měl na starost Diakonii a od roku 1996 učil na Církevním gymnáziu latinu a religionistiku. Je tedy jasné, že toto všechno se nedalo sítat. Proto se 1. dubna 1998 vrací Pavel Pellar z výslužby, do které šel 1. října 1997 po šestileté službě v Rokycanech. „*Chtěl se stát takovým katalyzátorem. Leckteré věci tu uklidnil.*“⁶³

⁶⁰ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁶¹ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁶² Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁶³ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Pan farář Korpa nevyklučuje občasně neshody s faráři Freitingerem, Pellarem a Hamarim. *„To napětí mezi farářema v Korandově sboru vždycky bylo. To je takovej evergreen. My evangelíci nectíme příliš tu subordinaci. Protože u nás jsou ti faráři vždycky velmi velký individuality. Což na jednu stranu znamená práci a výkon, na druhou stranu takovou ješitnost a tyhlečky věci. Ale právě tyhle spory, když tomu tak budeme říkat, vždycky vyprovokovaly diskuzi, což bylo vždy vítané, když se to postupem času odprostil od nějakých velkých slov.“*⁶⁴

Pan farář Pavel Pellar zemřel roku 2001, ve stejném roce také Luděk Korpa oznámil, že se rozhodl k odchodu ze sboru, protože získal nabídku vést sbor v Kloboukách u Brna. Sbor tedy musel hledat rovnou dva nového faráře.

Současnost a budoucnost Korandova sboru

„My jsme jako staršovstvo hledali farářskou dvojici,“ uvádí pan kurátor Josef Beneš, *„protože ten sbor opravdu není pro jednoho faráře. Dostali jsme impulz od Synodního seniora Smetany. Já mu kdysi říkal, že potřebujeme farářskou manželskou dvojici, abychom minimalizovali možné farářské spory, a on nám dal tip na Hamariovi. Takže jsem si brzy s Mirem popovídal v Praze. Všechno bylo perfektní, myslím si, že vzniklo okamžité přátelství a posléze se sem nastěhovali.“*⁶⁵ Miroslav Hamari nastoupil do sboru v roce 2001. Sloužil tedy ještě dva roky s Luděkem Korpou, který odešel k datu 31. června 2003. Helena Hamariová se stala farářkou sboru 1. října 2003. Je tedy první ženou farářkou v Korandově sboru.

Spolu se svojí manželkou se pan farář Hamari snaží sbor otevřít veřejnosti. Chtějí, aby se sbor zapojil do veřejného dění. Proto se v posledních letech rozhodlo, že s opravou varhan se stanou prostory kostela vhodným místem pro pořádání koncertů různých hudebních žánrů.

Nyní se sbor se připravuje na konec restitučního financování, které získává od státu. Musí se připravit na okamžik, kdy bude muset začít žít sám za sebe, ze svých prostředků, které tvoří příjem z nájmu ze sborových domů a aktivní či občasně příspěvi věřících. Aktivních přispěvatelů je nyní 220. Jedná se o členy, kteří přispívají takzvaným salárem. Dle pana kurátora Beneše není budoucnost Korandova sboru černá, jelikož díky sborovým domům má pravidelný příjem. *„Tady ten dech by nám měl vydržet docela dlouho a jsme schopni pomoci sboru v Chrástu, v Kralovicích, v Dolné Bělé a v Kraslicích.“*⁶⁶ Korandův sbor čeká tedy více práce, ale jeho svébytnost ohrožena není.

⁶⁴ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁶⁵ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

⁶⁶ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Korandův sbor má stále mnoho členů, přestože se to nemusí zdát, jelikož kostel je při nedělních bohoslužbách naplněn skoro z poloviny. Je to kvůli tomu, že se obecně vytratila potřeba docházet do kostela pravidelně. Osobní záležitosti převažují. Přesto se ale nedá říct, že věřících rapidně ubývá, pouze nedochází pravidelně. Navíc do sboru přicházejí noví, církví nezasažení lidé, kteří hledají v Korandově sboru duchovno, které v dnešním světě mizí. „*Ono není úkolem církve hledět, co se týče věřících, na kvantitu, ale na kvalitu,*“⁶⁷ sdělil mi pan farář Ondřej Pellar. Této doktríny se drží i Korandův sbor. A není to pouze záležitost dneška, však už zakladatel Korandova sboru Karel Machotka si dal jako své motto slova z Jana 6, 12: „*Seberte ty droby, kteří zůstaly, ať nezhytnou.*“

Závěr

Cílem této studie bylo se zaměřit na dějiny Korandova sboru v Plzni po druhé světové válce. Jedná se totiž o dobu, která nebyla doposud zmapována, jelikož nebyla žádná iniciativa k historickému bádání. Proto jsem se musel ve své práci smířit s handicapem, že jedinými zdroji mi bude literatura tehdejší doby, dále jsem vycházel přímo z pramenů, které jsou uchovány v archivu Hlavně však oceňuji, jaká bezproblémová a kvalitní spolupráce s nimi byla. Ačkoliv byly rozhovory vedeny metodou polostrukturovaného rozhovoru, jak jsem již popisoval v úvodu, vždy jsem se dozvěděl obsáhlou dávku informací, které mi pomohly v dalším bádání.

Je neuvěřitelné, s jakou intenzitou se Korandův sbor podílel na dějinných událostech Plzně ale i jiných měst či obcí, kolik významných osobností je spojeno s Korandovým sborem a kolik institucí a projektů pod záštitou Korandova sboru vzniklo. Přepokládal jsem, že dějiny sboru budou poměrně nezáživné – původně jsem si zvolil téma z důvodu architektonicky netradičního kostela. Jak jsem již zmiňoval, nevěděl jsem, jak moc byl Korandův sbor angažovaný v plzeňském dění, ale i v dění mimo Plzeň.

Korandův sbor byl skutečnou anomálií, „ostrůvkem demokracie“ za totality, pomocníkem v jakékoli formě v jakékoli době, ale hlavně šlo o místo, kde mohl každý nalézt duchovní, ale i lidskou útěchu. Je dokonce možno říci, že Korandův sbor byl i plzeňským disentem, byl šířitelem myšlenek odborníků v daných odvětvích, kteří by jinak neměli možnost vystoupit, pokud jde o „Třicátníky“. V Trialozích a v Biblických hodinách s hostem se zde mohla scházet teologická inteligence v době největší perzekuce. Po sametové revoluci se v prostorách sborových domů rozběhlo podnikání – jako příklad jsem vybral knihkupectví Úsvit. Avšak s nově nabitou svobodou zaskočil sbor fakt, že lidé v „nové době“

⁶⁷ Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Ondřejem Pellarem (syn Pavla Pellara a farář rokycanského evangelického sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

přestali sbor vnímat jako jedinou možnost volnočasových aktivit a na několik let opustili aktivní členství, které bylo dříve samozřejmostí u členů sboru. Dnes se však pozvolna vrací a s nimi přicházejí noví lidé. Sbor čeká podle předpovědi světlá budoucnost.

Prameny a literatura

Archivní prameny

Archiv Synodní rady Českobratrské církve evangelické

ASR, fond Sbory, č inventární VA 58. Plzeň–východ 1919–1949

ASR, fond Sbory, č inventární VA 59. Pečky 1951–1984, Písek 1950–1984, Plzeň–východ 1950–1984.

Ústní prameny

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Josefem Benešem (současný kurátor Korandova sboru), dne 7. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Janem Esterlem, (bývalý varhaník a člen Korandova sboru), dne 5. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Miroslavem Hamarim, (současný farář Korandova sboru), dne 8. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Helenou Hamariovou (současná farářka Korandova sboru), dne 5. prosince 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Luděkem Korpou, (bývalý jáhen Korandova sboru), dne 26. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Václavem Malínou (člen Korandova sboru), dne 8. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Ondřejem Pellarem (syn Pavla Pellara a farář rokycanského evangelického sboru), dne 19. listopadu 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovor Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s profesorem PhDr. Viktorem Viktorou, CSc. (vedoucí katedry českého jazyka ZČU FPE), dne 29. října 2019. Rozhovor je uložen v soukromém archivu autora.

Rozhovory Lukáše VYDRY (student Západočeské univerzity v Plzni) s Jaroslavem Řezníčkem (bývalý kurátor Korandova sboru) ve dnech 15. srpna 2019, 29. října 2019 za přítomnosti jeho ženy Věry Řezníčkové a 19. listopadu 2019. Rozhovory jsou uloženy v soukromém archivu autora.

Literatura

Korandův sbor 1936–2006: Sborník k 70. letům otevření kostela. Plzeň: Korandův sbor. 2006. 18 s.

KROFTA, Kamil. *Listy z náboženských dějin českých.* Praha: Historický klub. 1936. 436 s.

MACHOTKA, Karel. *Ve znamení kalicha – před 30 lety: Rozsévání evangelia v Plzni a okolí v letech 1918–1921.* Plzeň: Českobratrský evangelický východní sbor. 1949. 172 s.

MACHOTKA, Karel – Kamil KROFTA – Gustav Adolf MOLNÁŘ. *Korandův sbor, jeho vznik, budování, popis a otevření.* Plzeň: Českobratrský evangelický východní sbor. 1938. 31 s.

PLACHT, Václav. *Přehled dějin křesťanství naší vlasti (s ohledem na Plzeň a Západočeský seniorát).* Plzeň: Západočeský seniorát českobratrské církve evangelické. 1988. 134 s.

Pozvání k celocírkevnímu shromáždění na památku 550. výročí manifestu vydaného Václavem Korandou starším na hoře Bzí. Plzeň: Korandův sbor. 1969. 23 s.

ŠLOUF, Jakub. *Projekt stavby Korandova sboru v Plzni 1918–1938: Českobratrský evangelický východní sbor v Plzni, Karel Machotka, Karel Kindl, Bohumír Kozák, Jan Gillar a Jaroslav Fišer.* In: KAISEROVÁ, Kristina (ed). *Nardi aristae: sborník k sedmdesátým narozeninám Ivana Martinovského.* Ústí nad Labem: Albis international. 2007. s. 149–218. ISBN 978-80-86971-42-1.

O autorovi

Bc. Lukáš Vydra je studentem Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni.

E-mail: lvydra97@gmail.com